

Statens vegvesen

Bergen kommune
 Etat for plan og geodata
 Postboks 7700
 5020 BERGEN

Hordaland fylkeskommune

23 JAN 2015

Behandlende enhet:
 Region vest

Saksbehandler/innvalgsnr:
 Kjell Erik Myre - 55516306

Vår referanse:
 2014/149281-003

Deres referanse:
 201427721/5

Vår dato:
 19.01.2015

Bybane Sentrum - Fyllingsdalen. Varsel om oppstart av reguleringsplan for delstrekning 1 og 3.

Vi viser til Deres to brev av 27.11.2014 med varsel om oppstart av reguleringsplan inkl. forslag til planprogram for:

- * • delstrekning 1: Nonneseter – Kronstad (planID 64040000)
- delstrekning 3: Mindemyren – Fyllingsdalen (planID 64050000)

Vi ønsker å gi en samlet tilbakemelding for disse to delstrekningene samt noen supplerende merknader, spesielt til sentrum og Mindemyren. I hovedsak knytter vi merknadene til selve planprogrammet (30.09.2014).

I tillegg er det varslet oppstart av kommunedelplan for kollektivsystemet mellom Bergen sentrum og Bergen vest (planID 64090000). I dette planarbeidet skal en avklare fremtidig hovedkorridor for stamlinjer vestover og valg mellom buss og bane. Det skal også gjennomføres en vurdering av hele trafikk løsningen i Bergen sentrum. Vi viser til egen uttale til denne saken.

Generelt

Det er en forutsetning at banen skal ha god fremkommelighet og kapasitet. I følge planprogrammet skal den dimensjoneres for 2 minutters frekvens i hver retning. Det legges og til grunn at banen må gå i egen trasé. Slik det ser ut vil banen likevel krysse viktige vegforbindelser i plan noen steder. Dette er kritiske punkt i forhold til kapasitet og sikkerhet, som må utredes i planarbeidet. Det er videre krav om at alle signalanlegg skal godkjennes av Vegdirektoratet før planforslaget legges ut til offentlig ettersyn jmf. håndbok N303.

Postadresse
 Statens vegvesen
 Region vest
 Askedalen 4
 6863 Leikanger

Telefon: 02030
 Telefaks: 57 65 59 86
 firmapost-vest@vegvesen.no
 Org.nr: 971032081

Kontoradresse
 Spelhaugen 12
 5147 FYLLINGSDALEN

Fakturaadresse
 Statens vegvesen
 Landsdekkende regnskap
 9815 Vadsø
 Telefon:
 Telefaks:

Sentrum

I forslaget for bybane Bergen sentrum – Fyllingsdalen har en koblet seg på eksisterende trasé sør for Nonneseter. Problematikken i sentrumskjernen skal løses i planarbeidet med kommunedelplanen for kollektivsystemet mot vest. Dette er et særdeles komplisert arbeid med mange problemstillinger knyttet til blant annet bane, buss, sykkel, fotgjengere, varelevering og trafikk generelt. Vi utdyper dette i vår uttale til kommunedelplanen.

Her vil vi likevel nevne noen viktige tema som må utredes for Bergen sentrum som følge av bybanen fra sentrum til Fyllingsdalen:

- driftsopplegg for bybanen og øvrig kollektivtrafikk
- kapasitet i krysset Kaigaten/Strømgaten og evt. konsekvenser/tiltak
- forlengelse av hovedsykkelruten fra Kronstad inn i sentrum

Delstrekning 1: Nonneseter – Kronstad

Det er et bra planprogram som er utarbeidet og vi har bare noen få kommentarer:

Sykkel

Det fremgår tydelig at planen skal inkludere en fullverdig sykkeltrasé mellom Kronstad og Bergen sentrum. Dette er et viktig tiltak som vil styrke tilretteleggingen for sykkel i området. Men det er også viktig at sykkelvegen kobles til et overordnet sykkelvegnett i hver ende. Det kommer ikke så klart frem. I sentrum må dette løses i det planarbeidet som er nevnt ovenfor. Ved Kronstad mener vi planprogrammet tydeligere må beskrive at sykkelruten må kobles til det overordnede sykkelvegnettet i området. I praksis innebærer det at hovedruten fra sentrum til Kronstad må forlenges inn på sykkelssystemet på Mindemyren. Kryssing av Inndalsvegen må skje planfritt (undergang).

Med bakgrunn i dette mener vi at varslingslinjen for planen i dette området er for snever. Det gjelder korridoren vest for Inndalsvegen i forlengelsen av dagens jernbaneundergang mot Mindemyren. Bredden på dette må utvides mot nord for å få plass til både bane, sykkel og gangvegssystem.

Kollektivknutepunkt og byttepunkt ved Kronstad

Kronstad vil kunne bli et byttepunkt mellom bane mot vest og sør. Men byttepunkt mellom buss og bane skal også vurderes. Vi kan vanskelig se at dette er mulig å få til innenfor angitt varslingsområde.

Varslingsområde for planen

Vi viser til plankart datert 30.09.2014 med varslingsgrense for delstrekning 1, mellom sentrum og Kronstad. Som nevnt over er vi bekymret for at plangrensen er for snever i Kronstadområdet. Her kan en i etterkant utvide plangrensen når en eventuelt ser behovet, men faren er at områdene utenfor varslingslinjen i mellomtiden kan bli gjenbygd. Vi ber derfor Bergen kommune allerede nå vurdere om plangrensen (varslingsområdet) bør utvides i dette området.

Delstrekning 2: Mindemyren

Bybanen over Mindemyren er regulert i egen områdeplan (planID 61140000). Statens vegvesen har innsigelse til denne planen, og noen innsigelsespunkter er ennå ikke endelig avklart. Vi har også andre merknader til planen. Vi viser i denne forbindelse særlig til våre brev i saken datert 04.12.2014 og 27.11.2013.

Når det gjelder planlegging av bybanen fra sentrum til Fyllingsdalen, er det flere problemstillinger som etter vår vurdering ikke er tilstrekkelig ivaretatt i områdeplanen for Mindemyren. Mye skyldes at det ikke ble utarbeidet trafikkanalyse og teknisk plan for veg- og transportløsningene. Vi legger til grunn at det tekniske forprosjektet som er omtalt på side 29-31 i forslag til planprogram, også gjelder for bybanestrekningen over Mindemyren. Vi har følgende merknader til denne strekningen:

Midlertidige anleggsområder

Områdeplanen for Mindemyren regulerer ikke midlertidige anleggsområder langs bybanetraséen/Kanalveien. Det er usikkert om nytt veganlegg med bybane kan realiseres med hjemmel i foreliggende plan. Det er blant annet uklart i hvilken grad det må masseutskiftes langs traséen (tidligere myrområde). I forbindelse med masseutskifting kan det derfor være behov for tiltak utenfor område regulert til samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Et slikt midlertidig anleggsbelte er ikke sikret i områdeplanen.

Krysset Kanalveien/Minde Allé

Detaljer vedrørende utforming av krysset Kanalveien/Minde Allé er et av innsigelsespunktene til områdeplanen for Mindemyren som ennå ikke er avklart. Dette er et svært kritisk punkt som må detaljeres og kapasitetsberegnes. Her må også sykkelløsningen avklares.

I forslag til planprogram for bybanen fra sentrum til Fyllingsdalen er det lagt til grunn at strekningen skal dimensjoneres for en frekvens på 2 minutter i hver retning. En slik frekvens innebærer nye utfordringer for planleggingen av krysset Kanalveien/Minde Allé. Vi stiller spørsmål om kryssområdet, som er regulert i områdeplan for Mindemyren, er stort nok til å sikre trafiksikkerhet og framkommelighet for alle trafikantgrupper. Vi vil særlig fremheve at Minde Allé er en viktig tverrforbindelse knyttet til vegsystemet i Bergensdalen, og at et underdimensjonert kryss med Kanalveien kan få uheldige konsekvenser for blant annet trafikkavviklingen på E39 i krysset Minde Allé/Fjøsangerveien.

Sykkelveg med fortau langs jernbanesporet til Kronstad

Areal til framtidig sykkelveg med fortau, fra Kronstad fram til regulert sykkelanlegg på strekningen Minde Allé - Fabrikkgaten, er ikke tilstrekkelig sikret i områdeplanen for Mindemyren. Dette er også en problemstilling som bør vurderes i den videre bybaneplanleggingen, jamfør planprogrammets mål om felles utbygging av bybane og fullverdig sykkeltrasé der bybane og sykkelveg vil gå parallelt. Vi viser for øvrig til vår kommentar vedr. strekningen sentrum - Kronstad.

Universell utforming av holdeplasser

I forslag til planprogram heter det i punkt 5.2.2 at holdeplasser skal være en del av en helhetlig stedsutvikling og at universell utforming og tilgjengelighet skal vektlegges. Områdeplanen for Mindemyren sikrer ikke nok areal til universelt utformede

bussholdeplasser langs bybanetraséen dersom det blir behov for å endre holdeplassene fra kantstopp til bussholdeplasser med lomme. Dette er en problemstilling som bør belyses i arbeidet med teknisk forprosjekt.

Evt. behov for en omregulering

Vi ser det ikke som usannsynlig at prosessen vil resultere i behov for en omregulering av deler av Mindemyrplanen. Muligheten for dette er også beskrevet i forslag til planprogram.

Delstrekning 3: Mindemyren - Fyllingsdalen

Vi har ingen merknader til at en står igjen med en hovedkorridor mellom Mindemyren og Fyllingsdalen, slik det er foreslått.

Det er planlagt en bybanetunnel på vel 2,5 km mellom Fyllingsdalen og Minde. Dersom løsningen inkluderer bygging av en egen rømningstunnel for bybanen så mener vi at en også må vurdere om denne kan tilrettelegges for syklist (og evt. fotgjengere).

Vi har lite erfaring med slike prosjekt og det er derfor ikke gitt at en vil gå inn for å benytte en slik rømningstunnel til sykling. Det er likevel viktig å vurdere en slik tilrettelegging i planarbeidet. En slik tunnel vil kunne bli en svært attraktiv transportvei (med ubetydelig stigning) for syklist. Dette vil også være helt i tråd med en av målsettingene i Bergensprogrammet, som går på å utnytte infrastrukturen bedre.

For øvrig oppfatter vi planprogrammet slik at en skal vurdere og evt. inkludere sykkelløsning der dette er naturlig langs/nær traséen.

Deltakelse i prosjektgruppen

Statens vegvesen deltar i prosjektgruppen og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid med Bergen kommune og andre samarbeidspartnere i dette prosjektet.

Vegavdeling Hordaland
Med hilsen

Olav Finne
Avd.dir.

Sindre Lillebø